

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ
ΤΜΗΜΑ ΜΟΥΣΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Διοργάνωση συνεδρίου με θέμα
«Μουσική και Γλώσσα»

Αμφιθέατρο «Άλκης Αργυριάδης»
Κεντρικό Κτίριο Ε.Κ.Π.Α.
Πανεπιστημίου 30

23 και 24 Νοεμβρίου 2012

Πρόσκληση συμμετοχής

Σε αντίθεση με τις άλλες τέχνες, η μουσική έχει μια προνομιακή σχέση με τη γλώσσα. Η σχέση αυτή αναδεικνύεται τόσο στη σύζευξη μουσικής και γλώσσας στα διάφορα είδη φωνητικής μουσικής, όσο και στους ποικίλους τρόπους με τους οποίους νοηματοδοτούμε τη μουσική ή, γενικότερα, μιλάμε γι' αυτήν. Και στις δύο περιπτώσεις, η προσέγγιση της σχέσης μουσικής και γλώσσας μπορεί να συντελεστεί από δύο βασικές σκοπιές. Αφενός από την ιστορική σκοπιά, που μελετά τα είδη φωνητικής μουσικής ή τις μορφές γλωσσικής νοηματοδότησης της μουσικής μέσα στην ιστορική τους μεταβολή και, αφετέρου, από τη συστηματική-θεωρητική σκοπιά που προσπαθεί να διερευνήσει πτυχές ταυτότητας και διαφοράς μεταξύ γλώσσας και μουσικής με απώτερο σκοπό την κατανόηση της φύσης του μουσικού νοήματος.

Το συνέδριο «Μουσική και γλώσσα» που διοργανώνει το Τμήμα Μουσικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Αθηνών, φιλοδοξεί να συμβάλει στην προαγωγή της επιστημονικής συζήτησης στο εσωτερικό της εγχώριας μουσικολογικής κοινότητας μέσα από την επιλογή μιας «κλασικής» θεματικής, προσπελάσιμης τόσο από την ιστορική όσο και από τη συστηματική μουσικολογία. Στο συνέδριο μπορούν να συμμετάσχουν μουσικολόγοι και επιστήμονες συναφών πεδίων, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος και υποψήφιοι διδάκτορες,* με ή χωρίς ακαδημαϊκή ιδιότητα και με ποικίλα ερευνητικά ενδιαφέροντα όπως:

- Ιστορία της φωνητικής μουσικής από την αρχαιότητα έως σήμερα
- Λογοτεχνικές προσεγγίσεις της μουσικής
- Αισθητικές, σημειολογικές, κοινωνιολογικές, πολιτισμικές και ανθρωπολογικές προσεγγίσεις της σχέσης μουσικής και γλώσσας
- Προσεγγίσεις από την πλευρά των διαφόρων τάσεων της γλωσσολογίας και ψυχολογίας

- Προσεγγίσεις της σχέσης μουσικής και γλώσσας μέσα από τις νέες τεχνολογίες, πληροφορική και γνωσιακές επιστήμες
- Άλλες προσεγγίσεις που να συζητούν τη σχέση μουσικής και γλώσσας

Όσοι συνάδελφοι επιθυμούν να συμμετάσχουν καλούνται να αποστείλουν τίτλο εισήγησης έως τις 30 Ιουνίου 2012 και σύντομη περίληψη 150-250 λέξεων (abstract) έως τις 31 Αυγούστου 2012 στην ηλεκτρονική διεύθυνση music.and.language.nkua@gmail.com. Προβλέπεται έντυπη δημοσίευση των πρακτικών του συνεδρίου. Λεπτομέρειες για τη σύνταξη και την αποστολή των άρθρων θα βρίσκονται στην ιστοσελίδα του συνεδρίου σύντομα.

* Οι προτάσεις των υποψηφίων διδασκόντων θα γίνουν δεκτές κατόπιν κρίσης και υπό τον όρο ότι θα υπάρξουν κενές θέσεις στο πρόγραμμα.

Η οργανωτική επιτροπή

Ίρμγκαρντ Λερχ-Καλαβρυτινού
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια

Μάρκος Τσέτσος
Αναπληρωτής Καθηγητής

Χριστίνα Αναγνωστοπούλου
Επίκουρη Καθηγήτρια

Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών
Φιλοσοφική Σχολή
Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Μουσική και Γλώσσα

Συνέδριο



23 και 24 Νοεμβρίου 2012

Νέο Αμφιθέατρο “Α. Αργυριάδης”
Κεντρικό Κτίριο Πανεπιστημίου Αθηνών
Πανεπιστημίου 30 Αθήνα

Πρόγραμμα συνεδρίου

Παρασκευή 23 Νοεμβρίου

09.00-09.15 Καλωσόρισμα από τον Πρόεδρο του Τ.Μ.Σ. του Ε.Κ.Π.Α. Καθηγητή κ. Ν. Μαλιάρα

09.15-10.45 1^η Συνεδρία: *Θεωρίες I*. Προεδρεύει ο Κ. Τσούγκρας
Χ. Σπυρίδης: «Στοιχεία Θεωρίας Γλωσσών εις την μελέτην των γλωσσών των μουσικών ρυθμών»
Μ. Λέκκας: «Η Μουσική ως τοπογραφική αναπαράσταση μιας μεταφοράς»
Γ.-Μ. Τσερπέ: «Συμβολικά στοιχεία στη μουσική: εκφάνσεις και μορφές»
Ι. Σταϊνχάουερ: «Μια αισθητική προσέγγιση στη μουσικότητα της γλώσσας, της εικόνας και του σώματος»

Διάλειμμα 15 λεπτών

11.00-12.30 2^η Συνεδρία: *Θεωρίες II*. Προεδρεύει ο Ν. Μαλιάρας
Γ. Ζάννος: «Ανάδυση μουσικής γλώσσας από ηχητικά και συμβολικά δεδομένα»
Κ. Τσούγκρας: «Μουσική και Γλώσσα: Μια διεπιστημονική επισκόπηση ενός πολυεπίπεδου συσχετισμού»
Μ. Τσέτσος: «Μουσική και γλώσσα. Μια αναδρομή στη γερμανόφωνη φιλοσοφική συζήτηση με αφορμή ένα κείμενο του Θρασύβουλου Γεωργιάδη»
Χ. Αναγνωστοπούλου: «Η μουσική ως γλώσσα: Μέθοδοι συνοχής στο μουσικό και το γλωσσικό κείμενο»

Διάλειμμα 15 λεπτών

12.45-14.15 3^η Συνεδρία: *Ιστορίες I*. Προεδρεύει ο Χ. Σπυρίδης
Ι. Lerch-Καλαβρυτινού: «Μερικές παρατηρήσεις για τον ρυθμό στις συνθέσεις με ποιητικό κείμενο στο Liber Sancti Jacobi (12^{ος} αιώνας)»
Θ. Κίτσος: «Η χρήση της ελληνικής γλώσσας στη λόγια μουσική δημιουργία της Δύσης κατά το 16^ο και 17^ο αιώνα»
Γ. Ζερβός: «Μορφή, μουσικό νόημα και λεκτικό περιεχόμενο στην άρια “Erbarne dich” από τα *Κατά Ματθαίον Πάθη* BWV 244 του J. S. Bach. Στη μνήμη του Θρασύβουλου Γεωργιάδη (1907-1977)»
Μ. Σιδερέ: «*Prima la musica e poi le parole*: Ένα μουσικοθεατρικό *Capriccio* ή η απάντηση στο μείζον αισθητικό ζήτημα της Όπερας;»

Μεσημβρινή παύση εργασιών

16.30-17.40 4^η Συνεδρία: *Ιστορίες II*. Προεδρεύει η Ι. Lerch-Καλαβρυτινού
Στ. Ψαρουδάκης: «Μεσομήδους *Ύμνος εις Ήλιον* (2^{ος} μ.Χ. αιώνας): η ανάδυση του λόγου στο μέλος»
Θ. Αποστολόπουλος: «Τόνος και μέλος στους προσωδιακούς κανόνες του Δαμασκηνού»
Α. Γ. Χαλδαιάκης: «Η Βυζαντινή Μουσική ως “Tabula Rasa” ή Ποια (θα έπρεπε να είναι) η “γλώσσα” της Βυζαντινής Μουσικής;»

Διάλειμμα 20 λεπτών

18.00-19.30 5^η Συνεδρία: *Ιστορίες III*. Προεδρεύει ο Α. Γ. Χαλδαιάκης
Μ. Πυλιαρού: «Όταν η μουσική συναντάει την ποίηση. Έλληνες μελοποιημένοι ποιητές (τέλη 19^{ου} αιώνα έως μέσα 20^{ου})»
Θ. Τρικούπης: «Χρήσεις του δυναμικού και μελωδικού τονισμού στη

- νεοελληνική μελοποίηση»
Ν. Μαλιάρας: «Γλώσσες και γλωσσικά ιδιώματα στα έργα Ελλήνων συνθετών του 19ου και του α΄ μισού του 20ου αιώνα. Μερικές παρατηρήσεις»
Κ. Χάρδας: «Αναζητώντας το αέναο, διεκδικώντας το καινούργιο: Ελληνικός μοντερνισμός και αρχαίος ελληνικός λόγος»

Σάββατο 24 Νοεμβρίου

- 09.00-10.30** 6^η Συνεδρία: *Ιστορίες IV*. Προεδρεύει ο Ι. Φούλιας
Μ. Παπανδρίκου: «Το τραγούδι του γάμου “Σήμερα λάμπει ο ουρανός” στον Ελλαδικό χώρο»
Σ. Κοντώση: «Αντανακλάσεις του γερμανικού λιντ στη μουσικοποιητική δομή του τραγουδιού *Της κοπέλας το νερό του Σπύρου Σαμάρα*»
Μ. Ντούρου: «Η νοηματική σημασία των λέξεων και των φράσεων ως παράμετρος σύνθεσης των μελωδικών γραμμών της μελοποιημένης Καβαφικής Ποίησης»
Β. Ι. Glinka: «Η σχέση μουσικής και γλώσσας στα έργα για σόλο φλάουτο Ελλήνων συνθετών»

Διάλειμμα 15 λεπτών

- 10.45-11.55** 7^η Συνεδρία: *Θεωρίες III*. Προεδρεύει η Χ. Αναγνωστοπούλου
Ντ. Ψαλτοπούλου-Καμίνη: «Η γλωσσική σχέση στη μουσικοθεραπεία»
Στ. Τσακαλίδης: «Νοητική ηχητική εικόνα και μουσική, σκέψη και λόγος. Συμπληρωματικές νοητικές διεργασίες στην υπηρεσία της μουσικής εκτέλεσης»
Γ. Κωστελέτος: «Η Μουσική Δοκιμασία Turing: Μουσική αντί Γλώσσα κατά τη νοητική αξιολόγηση υπολογιστικών συστημάτων»

Διάλειμμα 35 λεπτών

- 12.30-14.00** 8^η Συνεδρία: *Θεωρίες IV*. Προεδρεύει ο Μ. Τσέτσος
Θ. Σουλτάνης, Σ. Βοσκαρίδου-Οικονόμου: «Μουσικότητα, αυτός ο άγνωστος: Φωνολογικές και άλλες οδοί στον εντοπισμό μουσικότητας στον ποιητικό λόγο»
Θ. Ζέρβας: «Η αναζήτηση του ηχητικού νοήματος συνόλων φθόγγων σε συνάρτηση με σύνολα γραμμάτων. Πειραματική διερεύνηση και μελοπλασία»
Ν. Πουλάκης: «Μουσική, γλώσσα και νεο-αποικιοκρατικός κινηματογραφικός λόγος: Μία κριτική εθνομουσικολογική προσέγγιση της ταινίας *Avatar* (2009)»
Γ. Φιτσιώρης: «Συναρπαστικές αφηγήσεις: αφήνοντας τη μουσική να γονιμοποιήσει τη φαντασία μας»

Διάλειμμα 15 λεπτών

- 14.15-15.45** 9^η Συνεδρία: *Ιστορίες V*. Προεδρεύει ο Γ. Φιτσιώρης
Α.-Μ. Ρεντζεπέρη-Τσώνου: «Η σχέση μουσικής και λόγου σε τραγούδια του Δημήτρη Θέμελη σε ποίηση Οδυσσέα Ελύτη»
Α. Γεωργιάκη: «Γλώσσα και Κυβερνητική στο *Hoerspiel Κυβερνητικόν* (1971) του Α. Λογοθέτη»
Κ. Καρδάμης: «“Ίσως να είναι αλήθεια ότι η μουσική είναι μόνο ένας καλλιτεχνικός συνδυασμός ηχητικών κυμάτων, αλλά δεν υπάρχει λόγος να ξαμολά κανείς τα κύματα αυτά σε εκκωφαντικές θύελλες”: Η μουσική στα έργα του Ιουλίου Βερν»
Ι. Φούλιας: «Η σύνδεση λόγου και μουσικής στις προγραμματικές συμφωνίες του Dittersdorf κατά τις *Μεταμορφώσεις* του Οβιδίου (1781-1782)»

15.45-16.00 Απολογισμός του συνεδρίου

Οργανωτική επιτροπή του συνεδρίου: Ι. Lerch-Καλαβρυτινού, Μ. Τσέτσος,, Χ. Αναγνωστοπούλου